

1. Szám.

nek még
 gy egyesült
 yék a »Kis
 hoz Andor,
 ztője ezen-
 ltemények,
 tekintve, a
 assák. Lel-
 kab Ödön,
 dor diák és
 gi rovatok-
 a természet
 átékok, Ta-
 .) most kez-
 nak járulni.
 tt eddig is
 zebb gyer-
 p«-ot, még
 y a kiadó-
 tán, 1903.
 tt alakban
 ott alakban
 alkozhassek
 zórakoztató,
 yok kitüzé-
 bbá tételével
 ek szapori-
 sen kis hívei
 ttabb mér-
 ehessen.
 zának tehát
 p« zászlaja
 szeretettel
 ó bácsi.

etőit, szives-
 löbb bekül-
 üldése fenn

ára:
 korona.

bben postai-
 adó-hivatalá-
 i-ut 54. sz.,

adó-hivatala.

ület.
 pesten.

KIS LAP

SZERKESZTI: Förgő-bácsi
 FÖRÖGÖRÖG: Benedek Elek
 LXIV. kötet 2. szám

HOSSZU TÉLI ESTÉK . . . (Lásd a 19. lapon.)

1903. január 11-én.

Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér.

Megjelen minden vasárnap.

A HÁROM KENYERES-PAJTÁS.

— Elbeszélés. —

Irta GAÁL MÓZES.

(Folytatás.)

Második fejezet.

Az özvegy kántorné levele.

Májusban történt, hogy Gazsi levelet kapott hazulról. Szép öreges verébfejű betűkkel volt írva. Gazsi úgy örvendett, hogy egészen belépíruult, mikor Máli néni átadta neki a hazulról jött levelet.

A levél nagyon szomorú volt.

»Édes szeretett fiam Gazsi, én az Uristentől minden jót kívánok neked, jobbat mint reám mért ő Szent Felsege. Mert én édes fiam már február óta csak egy tengek-lengek a világon. De azért te ne busulj, mert aki a fűszálnak erőt ad, ha a szél-vihar tépi a nagy-erős fákat, megőriz engem is. Te csak tanulj szorgalmasan édes kicsiny fiam. Én egyetlen reménységem és vigasztalásom, mert a szép észbeli tehetség, ami neked vagyon, Istennek különös ajándéka. Erigy el édes fiam a főtisztelendő gárdián urhoz, a minorita-atyák kolostorába, s kérd meg szépen, hogy az apád urad kedvéért ne átaljon reád jó szemmel nézni, s ha miben tudna, hát légyen neked segítségedre. A te apád tanuló-társa és jó barátja volt néki. Ha engem birnának a lábaim, elmennék én, akár gyalog is. Mondd meg lelkem fiam ezt is szépen illedelmesen.

Hogy te egészen árván ne maradj, arról gondoskodni fog a jóságos Isten, kinél vagyon a földi dolgokban a segítség, mennybéli dolgokban a reménység. Én pedig alázatos lélekkel és áhitatos szívvvel imádkozom érteled.»

Ez volt abban a levélben írva, melynek Gazsi olyan nagyon örvendett. Mikor pedig elvégezte, hát omlottak a könnyei.

Bódi kiment az udvarra, s ott törülte meg a szemét. Menyus elkezdett egy csomó ostobaságot mesélni, azt hitte, hogy Gazsit jó kedvre hangolja.

Ez alatt Bódi odament Máli nénihez, s kérte, hogy menjen be és vigasztalja Gazsit,

mert Gazsi erősen sir, szomorú levelet kapott az anyjától.

Már az igaz, hogy vigasztalni csak az asszonyok tudnak. Az asszonyoknak a szíve lágy az örömben, s erős a szenvedésben.

Máli néni ezer szép, okos példát hozott fel az életből arra, hogy a doktorok sem tudnak mindent, s hogy még a halálos betegek is hamar meggyógyulhatnak. Aztán nyomban a minorita gárdiánra tért át, aki olyan jó ember, mint a falat kenyér, s bizonyára megfogja őt vigasztalni.

Menyus reá könyökölt az asztalra, s mindezt hajtogatta:

— No látod!... Én is mondtam neked!

Pedig ő egész más dolgokat mondott.

Bódi megfogta pajtását a galléránál fogva s kivezette a szobából.

— Neked ne járjon a szájad örökké. Menyus! Ne szólj közbe, mikor Máli néni beszél. Láttad, hogy már nem sirt Gazsi, s mihelyt te belé kotyogtál, ott volt megint a köny a szemében.

— De mikor úgy sajnálom!

— Mint ha én nem sajnálnám! Erigy te... te!...

MIKOR PEDIG ELVÉGEZTE, HÁT OMLOTTAK A KÖNNYEI.

Megint kicsibe mult, hogy hajba nem kaptak a miatt, hogy tulajdonképpen melyik is sajnálja jobban Gazsit. Az nap este nem volt vidám beszélgetés a kis udvari szobában. Bódi már a tanulás alatt elaludt nagy kedvetlenségében. Menyus a latin gyakorlat helyet kenyérből egy nyulat gyurt, s Gazsi lehajtotta fejét a tenyerébe.

— Látod, Menyus, az én fejemre már reá került arany korona helyett a töviskoszoru... És én ezt tudtam. Nekem valami belső hang azt sugja, hogy még sok szerencsétlenség fog érni.

— Az pedig nem igaz!... Nem! pattant fel Menyus. Nagy elkeseredésében az asztalhoz vágta a kenyérből gyurt nyulat, s az nagyot ugorva éppen az alvó Bódi orra-hegyére koppant.

— Ki az?... Mit akar?... riadt fel Bódi. Aztán megpillantotta a kenyérből nyulat. Hát ezt ki csinálta?

— Én csináltam, mondá Menyus.

— Ejnye be nagyszerű! Nézd meg Gazsi, ugy-e pompás?

— Bizony nagyon jól sikerült.

— És ezt te csináltad, te göröncsér?... No lám, azt hittem eddig, hogy semmit sem tudsz; most már másképen áll a dolog.

— Már mért állana másképen?

— Ugy, hogy belőled szobrász lesz, és Gazsiból híres festő...

— És belőled? kérdé kíváncsian Menyus, aki majd elolvadt a dicsérő szavaktól.

— Belőlem?... Hát ha tudni akarod, azt is megmondom... belőlem lakatos lesz, és pontum.

Ettől a naptól kezdve Menyus egyebet sem tett, mint agyagból gyurt, formált macskát, egeret, kutyát, embert, lovat. Az év végére pedig alig tudott kimászni az osztályból, úgy elhanyagolta a tanulást. Pedig nem volt ostoba fiu, de az a szobrász név folyton a fejében motoszkált.

Gazsi nem vette olyan komolyan a festő nevet. Neki fontosabb és sürgetőbb dolga volt. Elment a gárdián urhoz az édes anyja szomorú levelével, s szépen, illedelmesen kérte, hogy ne feledkezzék meg róla.

A gárdián ur szép kövér, piros arczu, kék szemü ur volt. Megveregette a fiu vállát, s első kérdése is az volt:

— Aztán tudnál-e te ministrálni, édes gyermekem?

— Tudok, főtisztelendő atyám!

— Akkor rendben vagyunk. Holnap reggel fél-hétkor légy a sekrestyében.

Mig Gazsi benn volt a kolostorban, a két kenyeres-pajtás ott állott az ajtó előtt s arra fogadtak, hogy Gazsi jó hírrel fog kijönni.

A fogadást tulajdonképen egyik sem vesztette el, mert mind a kettő azt állította, hogy jó hírrel fog kijönni. Volt aztán öröm! Diadallal vitték haza Gazsit. Bódi még arra is vállalkozott, hogy ő a hátára veszi, de ebből nem lett semmi, mert hasonló szándéka támadt Menyusnak is, már pedig egyszerre két embernek a hátára nem lehet felülni.

(Folytatása következik.)

HOSSZÚ, TÉLI ESTÉK...

(Keppel a czimlapon.)

*Hosszu, téli esték... Szendereg a tájék...
Mint egy sötét fátyol ráborul az árnyék,
Tél apó meg csöndben betakarja hóval,
Meleg takaróval.*

*Ebben az unalmas, hosszu esti árnyban,
Mit tehetnek jobbat benn a kis szobában:
Jutka meg a Jankó unalom-üzőnek
Tarka mesét szőnek...*

*Azaz dehogy szőnek!... falra vetik szépen
Mindazt, amit akkor gondolnak ki éppen:
Ahány mesebéli állat van a földön,
A falon van rögtön!*

*Jankó művész ebben!... Jutka csak kacagja,
Hogy ne? Hisz' parancs most minden akarátja:
»Rókat kérek!« — mondja, s Jankó nem csalóka:
A falon a róka!*

*... S így megyen ez vígan, mig nem üt az óra:
Csöndes este után csöndes nyugóra.
Lepihen a művész s vele mind az árnyak
Álomföldön járnak...*

*... Csöndes minden... Künn is szendereg a tájék:
Nesztelenül, halkán ráborul az árnyék:
Tél apó meg csöndben betakarja hóval,
Meleg takaróval...*

Szirtes Artur.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Az állatok kora. Egy híres angol természetudós a következőket írja az állatok koráról: A kutya rendszeren 16—18

évig él, de akad olyan is, mely 20—25 éves korában végzi be földi pályafutását. A macska ritkán éri meg a 15-ik élet-

évet. Az oroszlán sokáig él a fogságban, ha jól bánnak vele, de nem lesz olyan öreg, mint a jeges-medve, mely az állatkertben 37—40 évet is megér. A majmok nem sokáig élnek a ketreczben. Többnyire tüdő-vész öli meg őket. A holló és varju között az 50—70 éves sem ritka, a papagály pedig 90 évig is élél. A leghosszabb életű állat azonban a teknős-béka, mely 200 évnél is tovább él.

*

A vad-macska. Többnyire azt hiszik, hogy a vadmacska kegyetlenebb, mint a házi macska, amelyről pedig mindenki tudja, hogy gyakran hosszú ideig játszik zsákmányával és sokáig kínozza, mielőtt megfojtaná. Nos a vad-macska korántsem ilyen kegyetlen, minthogy zsákmányát azonnal megöli. Élet-kora körülbelül megegyez a házi macskáéval, amennyiben 12—15 évre terjed. Az embert félénken kerüli és ha meglátja, azonnal lopva

igyekszik elmenekülni. Sűrű erdőségekben szeret tartózkodni. Rossz időben, nedves idő-járás alkalmával valami szikla- vagy fa-oduban, száraz nádcsomók közt alussza át az időt. Hideg, de verőfényes téli napokon köveken és ágakon a napon sütkezve szeret heverni. Leginkább kisebb nagyobb szörmés és szárnyas vadakkal táplálkozik. A hörsögöt, mókust egyaránt pusztítja, a halat pedig rendkívül szereti, csak hogy nehezen bír egyet-kettőt megfogni.

Többnyire fához lapulva, kórákások mellett, száraz galy mögött, vagy a magas fűben meghúzódva várja zsákmányát. Egyetlen hatalmas ugrással ráveti magát, karmait belevágja s hatalmas fogaival vagy a tarkóját, vagy a gégejét harapja át. Úgyes ugró létere, a madarat is könnyen megfogja és a legmagasabb fákön

MEGFOJTOTT VAD-MACSKA.

levő mókus-fészkek sincs elötte bátorságban. Ha önvédelméről van szó, nagyon bátor és legádázabb ellenségével, az ebbel szemben dühösen és vitézül védekezik, úgy hogy csakis a nagyon fogas eb bírja megfogni és megfojtani. Az utolsó leheletig védi magát és karmolása és harapása azért veszedelmes, mert az ilyen seb nagyon nehezen gyógyul. A megsebzett vad-macska még a vadászt is megtámadja. Érdekes tulajdonsága a vad-macskának az ő rendkívüli óvatossága. Mielőtt pihenésre térne, odvának minden folyosóját többször átkutatja és mielőtt végleg benn-maradna, háromszor is előbujik. Óvatossága annyira megy, hogy az oduja körül levő ételmaradékot is eltávolítja, nehogy rávalljon.

A vad-macska fiatal korában megszeli-díthető ugyan, de vén korában kitör vad természete és rablás-vágya, gyilkolási kedve csak kárt és sok bosszúságot okoz.

*

Mi minden fér egy strucz-tojásba. Kiszámították, hogy egy strucz-tojásba 26 tyuk-tojás és 3800 ökörzem-tojás fér bele.

Ha minden kis ökörzem-tojóra 8 tojást számítunk, akkor 475 ökörzemre volna szükség, hogy ezt az óriási tojást tele tojja. A kolibri-tojásból pedig 10.000 darab kellene, hogy a strucz-tojás megteljen velök. Sokan nem

tudják, hogy a strucz-tojást enni is lehet. Előbb azonban 1 óra hosszat kell főzni. Mikor megfőtt, 3 milliméternyi vastag héját lomb- vagy csont-fürésszel vágják ketté, s ekkor aztán szépen feltálalható. A strucz-tojás fehérje zöldesfehér színű és íze a vad kacs tojásához hasonló.

*

Hogyan szoktathatjuk a fülemülét kertünkbe? Ha azt akarjuk, hogy a fülemüle kertünkbe telepedjen le, nem elég, hogy kedves ételeit, mint a minő például a liszt-féreg, adjuk elébe. Gondoskodnunk kell arról is, hogy célszerű fészkelő helye legyen. Erre a célra a legalkalmasabb a törpe jázmin, mely nagyon sűrűre bokrosodik és megóvja a fülemülét ellenségeitől. Feltétlenül szükséges az is, hogy a lehullott leveleket ne takarítsuk el a fa alól.

A FURFANGOS KISÉRTET.

— Elbeszélés. —

ELEPEDJETEK ide mellém kétoldalt. gyerekek. Te Olgicza hajtsd a jobb vállamra szőke fejcskéd. Zsófi meg majd az ölembe nyugosztja barna fürteit. Valami rettenetes történetet mesélek most el, aminek a vége azonban mulatságos lesz. Ide figyeljete!

A letűnt század ötvenes éveiben a Galga mellett fekvő Hévíz-Györk községet nagy tolvajlás híre hozta lázas izgatottságba. Zólyomi Márton uram két pompás süldő disznaját hajtotta el az éj leple alatt valami gazember. Csakhamar a falu egyik végétől a másikig szárnyalt ennek a híre.

Szép őszi reggel volt. A csillogó nap-sugarak arany színbe vonták a fák, cserjék hervadó lombjait.

Az egész szomszédság a kárvallott gazda háza elé gyűlt.

Zólyomi uram éppen ötvenedszer történte el a rettenetes esetet s váltig erősítette:

— Ugy szerettem azt a két fényes, göndör szőrű állatot, mint a tulajdon gyermekemet! Aztán milyen okosan tudtak nézni csillogó szemekkel! Higyje el komám uram, akár csak valami ember, olyan módon tekintettek rám. Hej, csak a kezem közé kerüljön az az átkozott zsvány, tudom, megkeserüli!

A szomszédok most kezdtek egyszerre emlékezni, hogy hallottak egy éjfél-tájon hangos kutya-ugatást, malacz-visitást a Zólyomi Márton uram portája felől. Át is akartak nézni, de csakhamar elcsöndesült minden.

Mindezt azonban azért fundálták ki a sógorék meg a komák, hogy nekik is legyen valami szerepük a nagy eseményben. Nem tudtak ők semmi újat sem, mert ugy aludtak egész éjjel, mint a bunda.

Megjelent a tett színhelyén Kurdi uram, az esküdt is. Haragosan rázta meg borzas fejét és nagy bölesen ráförmedt Zólyomira:

— Kend is csak akkor tud szólni, mikor már megvan a kár.

Mint ha bizony előbb szólhatott volna. No de azért megindították a nyomozást, aminek természetesen az lett az eredménye, hogy a tolvajt *nem* találták meg. Eltelt két-három hét, sőt egy hónap is, de a zsványuknak se híre, se hamva.

Még sokáig emlékezetükben maradt volna a jó falusiaknak a nevezetes tolvajlás, ha azt egy sokkal fontosabb és érdekesebb dolog el nem homályosítja.

Körülbelül hat héttel a disznó-lopás után történetesen Zólyomi uramnak a szomszédos Gödöllőn akadt dolga. Gyalog szerrel indult utnak, mert lovait kimélni akarta. Az ország-utat egyfelől sűrű erdő szegélyezte égbemeredő, hatalmas jegenyefákkal. Gazd' uram már meg is tette az ut nagyobb részét s elhaladt Bessnyő mellett is, midőn kínos éhséget kezdett érezni. Letelepedett hát kevéssel az országuton belül az erdőség egy óriási nyár-fája tövébe, amely hófehér kérgével élénken különbözött a zöld mohával fedett tölgyektől.

Zólyomi uram leakasztotta tarisznyáját s falatozáshoz fogott. Megbámulta a szép szálas nyárfát, aztán tovább indult. Szerencsésen eljutott ezéjához, elintézte a dolgát s egy régi katona-pajtásánál meghált. Kora hajnalban felkelt, hogy a jól ismert uton haza felé induljon.

Még pirkadni sem kezdett, mikor kiért az országutra. Teljes sötétség borongott a tájon A mennyboltról nem szórták fényüket a csillagok s a hold sápadt világa alig szűrődött át egy-egy felhő-foszlány szakadékán. Hűvös őszi szél süvitett végig az erdőn s a fák lombjai kísértetiesen zugtak. Ilyenkor önkénytelenül, remegés szoritja össze az ember szívét.

De Zólyomi uram bátor férfiú volt; ő nem ijedt meg a maga árnyékától. Sokszor lépkedte már végig ezt az utat. Ismer a bessnyői határon meredező hatalmas nyárfától kezdve a leghitványabb cserjéig mindent. Jól beburkolózott bundájába és füttyörészve haladt tovább az elhagyatott helyen.

Már közel járt Bessnyőhöz, midőn a távolból fényt látott előcsillámlani.

— Bizonyára valami vándor-legény melegsik ott a rözse-tüznél, gondolta magában; de azért erősen megmarkolta a bunkós botját.

Midőn közelebbre ért, tünt fel neki, hogy a tűz mintha magasabb helyről sugározna, éppen a fehér nyárfa felől. Amint elszántan haladt előre, hirtelen a földbe gyökereztek lábai az iszonyu rémülettől. A nyárfa helyén egy talpig hófehér lepellel borított óriás alakú kísértet állott, melynek szeméből, szájából fényes lángnyelvek löveltek elő.

— Szent György, könyörülj! kiáltott Zólyomi gazda s e szavakkal eszméletlenül terült el a földön. Reggelfelé gödöllei ismerősök találták meg a félholt embert és ezek szállították haza Héviz-Györkre.

Gazd' uram néhány napig megfeküdt az ágyat. Végre aztán felocsudott a szörnyű ijedtségből és hátborzongva beszélt el a rémes esetet otthon.

Többen vitéz férfiak összeszedtek minden bátorságot s elindultak kísértet-látni. Csakhamar visszatértek s borzongva erősítették Zólyomi gazda szavait. Borzalmas, hajmeresztő részletekkel fűszerezték előadásukat. Látni vélték, amint a kísértet lassu, ünnepies léptekkel közeledett feléjük s karjait terjesztette az ég felé.

A csoda hirtelen bekalandozta az egész vidéket. Sokféle ördög-üző hókuszpókuszt alkalmaztak, hogy megszabaduljanak a kísértettől. De mind hiába! A pokol fajzatja, úgy látszik, pompásan érezte magát, mert nem mutatott hajlandóságot az eltávozásra.

Végre beleszólt a dologba Benkő Borbála, a híres javasasszony is. Híres volt az öreg Borka néni. Ha a Kárpátoktól Ádriáig nem is szárnyalt a híre, de a Galga mentén bizony nem találkozott senki fia, aki olyan ügyesen orvosolt meg mindenféle betegséget.

Borka néni, hogy meghallotta miféle kísértet garázdálkodik a közelben, ilyen böles szavakat mondott:

— Minden jó lélek dicséri az Urat! Biztosan annak a zsványnak a hazajáró lelke kóborog itt, akit a zsandárok harmadéve halálra éhezettek az erdőben.

mert másképp nem bírták kézre keríteni. Azt a tanácsot adom nektek: annak az embernek bizonyára nincs mit ennie a másvilágon sem, azért jött közénk. Hordjunk a nyárfa alá, ahol éjjelenként megjelen, mindenféle eleséget, akkor biztosan elkotródik innen.

A megrémült környékbeliek hallgattak a szóra s Benkőné javaslata szerint tettek mindent.

A jó tanácsnak lett is foganatja. A furfangos kísértet, valahányszor élelmi-szeretket vittek neki, néhány napra eltűnt. Később azonban, honnan, honnan nem, ismét elő került, a környékbeliek legnagyobb rémületére.

Az egész borzalmas történet, amint sejtettek is, a korlátolt gondolkozású, műveletlen falusi népség babonáján alapult. Mert még most is etetnek a furfangos kísértetet a jámborok, ha nem találkozik egy világos eszű ember, aki végére járt a titokzatos esetnek.

Héviz-Györkön lakott egy felvilágosodott, becsületes, jótékony földbirtokos, akit e szép erényei miatt nagy tisztelettel halmozott el az egész környék. Utazásából haza térve értesült a borzalmas eseményről; mindjárt sejtette is, hogy itt valami turpisság lappang. Elhatározta, hogy bármi módon, de leleplezi a kísértetet s így majd észre téríti a babonától elvakult embereket.

Maga mellé akarta venni társul a bírót meg a jegyzőt. De mikor a jó urak meghallották, hogy kísértetet fogni hívják őket, egyszerre mint ha megsüketültek s megnémultak volna. Végre miután nagy nehezen a fejükbe verte a földbirtokos a dolgot: a falu esze — a bíró — kijelentette, hogy ő egy tapodtat sem mozdulhat, mert borzalmasan leli a hideg.

A falu pennáját meg — így hitták a jegyzőt — éppen ellenkező baj gyötörte: irtózatossá lása volt. Legalább ők így mondták: én kötve hiszem.

Hosszu rábeszélés után Kurdi uram, az esküdt, a mi régi ismerősünk vállalkozott kísérelni a nagy utra.

Elindultak tehát s úgy intézték a dolgot, hogy alkonyatra érjenek a hirhedt nyárfához.

Amennyire közeledtek a kísérteties helyhez, oly mértékben enyészett a Kurdi uram bátorsága.

Bessnyőn tul már teljes sötétség szállt le.

Egyszerre a sárguló lombok közül két tüzes karika csillogot feljűk. A kocsis fog-vaczogva jelentette ki, hogy:

— Nem hajtok egy lépéssel se tovább, ha agyonűtt is a teins' ur.

— Nagyon okosan teszed Pista öcsém, csatlakozott a kijelentéshez eskűdt uram.

— No bizony, pipogya emberek vagytok! szűlt a földbirtokos. Majd megfogom hát én magam azt a hires kísértetet. Velem jön hü társam: két csűvű vadász-fegyverem; jű barátom ő nekem, soh' sem hagy cserben.

E szavakkal eltűnt a sűrűben.

A hátra-maradottak esendesen imádkoztak a derék urért, akit már bizonyára elpusztított a gonosz lélek.

Mekkora volt azonban a csodálkozásuk, midűn kis vártatva feltűnt az elsiratott földesur. De nem egyedűl jűtt. Elűtte bakatott egy csavargű formájű, összerongvult űltűzetű legény.

— Hozom a kísértetet, atyafiak! szűlt vigan a bator ember; kűssétek űsse a lábait, hogy el ne szabaduljon a pokolra valű!

A jámborok bámulva teljesítették a parancsot s feldobták az elcsigazott csavargűt a saroglyába; aztán Hévíz-Gyűrk felé fordították a kocsi rudját. Az uton furdalta a kíváncsiság Kurdi uramat meg a kocsisat, de szégyenletűkben nem mertek kérdezűskűdni.

Mihelyest haza-érkeztek, tűstűnt egybegyűlt a kupak-tanács.

— Ezt a gyanus alakot találtam annak a hirhedt nyárfának az odűjában. Vallasák ki kegyelmetek! Te pedig igazat szűlj, kűtnivalű, mert kűlűnben felakasztanak!

A kísértet megréműlt erre a fenyegetésre s szépen kivallotta a kűlűnűs tűrtűnetet.

— Szegűny vándorlű szítakűtű-legűny vagytok. Munka nélkül csavargok már rűg

űta. Az űhsűg rávitt a lopásra s ebben a faluban eltulajdonítottam egy pűr szűp hizűt.

— Átkozott zsvány! kiáltott kűzbe Zűlyomi uram, a károsult gazda. A csavargű pedig folytatá:

— Elvesztegettem a sertűseket olcsű pűnzen az aszűdi vásáron. A summának csakhamar vűgire jűrtam s már most megint nem volt betűvű falatom. Busan neki-vágtam az erdűnek. Azon tűprenkedtem, mikűpen jűthatnűk egy kis harapni-valűhoz. Bessnyű alatt jűrtam, midűn rám esteledett. Kűzel az utsűlhez megpillantottam egy hatalmas, odvas nyárfát. Ez alkalmas űjjeli szállásnak kinálkozott; bele bujtam tehát s mível a hűvűs űszi szűl ugyancsak besűvűltűtt a hasadűkokon, rűzsűbűl tűzet raktam. A fehér színűvel messzirűl felismerhetű fának tűrzse az orszűg-ut felű teljesen űpnek látszűtt, csupán egymáshoz kűzel állű kűt kerek lyuk volt rajta.

— Ezt nűztűk mi a kísértet szemeinek, mondta Kurdi uram rűhűgve.

A csavargű folytatá:

— Az erdűben űlálkűdtem nűhány napig, amidűn az űhsűgtűl gyűtűrve besompolyogtam Bessnyűre. Itt nagy csodálkozással halottam, hogy nagy rettegűst keltettem s valűsűgos kísértetnek tartanak. Midűn visszatűrtem buvűhelyemre, ott találtam a sok elesűget, amivel a gonosz lelket akarták kiengesztelni. Ismertem a kűrnyűk babonás-sűgűt s elhatároztam, hogy ezt kűzsűkműnyolom. Visszatűrtem hát az odűba s most már szűndekűsan világitottam ki a nyárfa szemeit, hogy a jűrű-kelűk csalűdűsa tűkűletes legyen. A kísértet szerepe igen jűl jűvedelmezett. Szerencsűtlensűgemre ma vűgre rajta csűptek. Jű ember vagytok űn; nem űrtok űn a lűgynek sem, csak engedjenek szabadon nagyuraiműk!

Hej hogy elűntűtte a szűgyen pirja a falu vezetűit!

űket, a kűzsűg legokosabb embereit így megtrűfálta egy hitvűny szítás. Elterjed ennek a csufszűgnak a hire az egűsz orszűgban. Nem mernek szűgyenűkben az emberek szeme elű kerűlni.

Hosszas tanácskozás után abban állapot-
tak meg, hogy a szítás-legényt nem fogják
megbüntetni a gonosz csinyért, ha meg-
igéri, hogy az egész történetről egy kukkot
sem szól a világon senkinek sem. A lelezett
kisértet erősen megfogadta ezt, mire aztán
szabadon bocsátották.

De hiszen azt mondja a közmondás is:
»Amit két ember tud, az már nem marad-
hat titok.« Hát még amiről egy egész kör-
nyék beszél! Így valami uton-módon elju-
tott én hozzám is a fura eset híre. Okulás
példájából elmondtam nektek is.

Szigeti Ernő.

ARANY KALÁSZOK.

Mindég olyant tégy, ami jutalmat érde-
mel, de kérni sohse kérd.

*

Ugyan-arról a virágról a méh mézet
szed, a pók pedig mérget.

*

Jó inasból lesz a jó mester.

*

A szorgalom az igazi arany-bánya.

*

Olyan légy, amilyennek akarod, hogy
tartsanak.

*

Az az ember, akinek nincs barátja,
olyan, mint a jobb kéz a bal nélkül.

*

Ha valami jót tettél, felejtsd el és tégy
valami jobbat.

*

Sok toll együtt ágyat tesz ki.

*

A keserü igazság is többet ér, mint az
édes hazugság.

Szuaheli (afrikai nép) közmondás.

*

Ne vesd meg a kis magot, egykoron
hatalmas pálma lesz belőle.

Ambunda (afrikai nép-törzs) közmondás.

*

Í mindent kíván, mindent elveszít.

Szuaheli közmondás.

A VIZ-CSEPP TÖRTÉNETE.

ELMONDOM nektek a történetemet,
hallgassátok meg.

Így szólt a legöregebb viz-csepp
a pocsolyában.

— Halljuk! kiáltotta a többi.

— Ez előtt néhány évvel, így kezdé el-
beszélését az öreg viz-csepp, nem hittak
engem pocsolya-viznek, nem is voltam én
itt, ti-köztetek, hanem egy mély barlang
fenekén.

Hogy és mikép kerültem oda, magam
sem tudom. Egy nagy eső után egyszer
csak azt veszem észre, hogy künn vagyok
a napvilágon.

Szép tágas völgyben folydogáltam.

Mind távolabb, idegen országokon men-
tem át, míg végre a tengerbe jutottam.

Idegen volt előttem minden.

A hajók, a halak mind úgy néztek rám
mint a jövevényre. Valamint hogy az is
voltam én.

Egy nagy hal pedig, azt hiszem czápa
volt, be akart kapni sok más társammal
együtt, de szerencsésen siklottam el mel-
lette.

Hanem a sors úgy akarta, hogy engem
és egész környezetemet hajós-legények egy
nagy csöbörben fölmerítettek és bevettek
bennünket a hajó fenekére, egy nagy
kazánba.

Alattunk tüzet gyújtottak, úgy hogy a
rettentő hőségtől szörnyü mód izzadtunk
s ide-oda mozgolódtunk. Egyszerre csak
kezdünk fölszállni s csakhamar egy csö-
vön át a szabad levegőre kerültünk.

Itt aztán mind magasabbra szálltunk.
A tenger csak egy kék sávnak tünt föl
előttünk. A hajókat már nem is láttuk.

Egyszerre aztán hirtelen nagy hideg
csapott meg bennünket, mire csakhamar
leestünk a földre.

Én ide ebbe a pocsolyába buktam és
most itt vagyok, míg megint másfelé nem
visz a sors. Ha megöregedtek, ti is sok
mindent fogtok még tapasztalni.

Farkas László.

PAPRIKA JANCSI.

K. M. R.

Biri ámul,
Biri bámul,
Csodálkozó arcot vág,
Mert ily fura figurát
Nem mutattak eddig neki
Nézi, nézi, még sem érti!

Keze, lába
Egyre jár,
Hogy nem beszél,
Jaj be kár!
Megkérdezné, hogy mi fajta,
Mért oly furcsa minden rajta.

S ha nem beszél,
Hiszen néma, —
Miért visít,
Jajgat néha?
Testvérkéi tudhatják,
A nyomában lehetnek,
Mert hisz egyre nevetnek!

Ott állanak körötte,
Anyuska meg mögötte,
Mind, hogy örvend!
Csak ő tőpreng...

Mind hiába... mit ér vele?
Mégsem tudja, hogy miféle.
Nem tudja, hogy kicsoda,
Ez a fura figura!

Hogyis tudná,
Hogy az nem más,
Mint a híres Jancsika,
Másik nevén Paprika!
Szörnyű az ő vitézsége,
Két megtámad, annak vége,
Híres ugró, bátor ur,
Vad haraggal vág és szur,
Félelmetes kardja éle...
Ki ne kezdj hát, Biri, vele!

Biz' ugy Biri,
Meg ne bántsd,
Kezét, lábát
Meg ne rántsad...
Mert ő kelme ugrik egyet!
Azt kérdezed, hogy hova?
Jól vigyázz!
Talán épp az orrodra!

Andor diák.

INNEN-ONNAN.

Mennyi csillagot látni az égen? Közönséges látású ember 5000 csillagot tud az égen megkülönböztetni, jobb látású pedig 8000-et. Mióta azonban a híres Sick-féle táv-csővel vizsgálják az eget, mintegy 50 millió csillagot különböztetnek meg rajta.

*

Nehéz gyűrűk. Midőn *Stanley*, a híres utazó, először nyomult keresztül Afrikán és az ugynevezett Stanley-pool-t (ejtsd: Stenli-pul-t — a Kongó-folyó kiszélesedett részének vidéke —) elérte, meglepetve tapasztalta, hogy az ottani vad nép-törzsek már ismerik a rezet. Nem csak ismerik, de a legbecsesebb, legértékesebb vagyonnak tartják. Különösen egy Gumbiri nevű vad király törte magát nagyon utána és arra használta, hogy feleségei számára 20—40 kiló sulyu nyak-gyűrűket kovácsoltatott belőle.

Szegény asszonyok, szép kis terhet czepelek, ha sétálni indultak! Mert ezeket a gyűrűket dísznek viselték — és a többi asszony irigykedve bámulta nagy gazdagságukat.

*

A füzfa-fonás nagyon régi foglalkozás. Mintegy 400 évvel a mi idő-számításunk előtt már egy Teofrasztusz nevű görög ajánlotta Lezbosz sziget lakóinak, hogy füzfa-galyból kosarakat fonjanak és paizsot készítsenek. Közép-Europában csak a múlt század második felében kezdték a füzfát nagyobb mértékben felhasználni.

*

Érdekes barlangot fedeztek föl Jáva szigetén. Télen 15 fok meleg a levegője, nyáron pedig annyira lehül a hőmérséklete, hogy a tetőzetről jég-csapok ereszkednek alá.

*

Azok az indiánusok, akik nem tulságosan messzi tartózkodnak nagyobb amerikai városoktól, többnyire nagyon nevetséges ruházatban járnak. Tudniillik fölszedik azokat a ruha-nemüeket, melyeket a fehér emberek eldobnak. Így látni indiánust, ki nadrágot, rongyos mantillt és ütött-kopott női kalapot visel. Egy másikon, beszél egy utazó, csak frakk van, amelyet hátul a saját izlése szerint üveggyöngyökkel varrt ki. Ugyan-ez az utazó beszél, hogy látott indiánust, kin csak mellény volt és egy férfi-kalap, melynek tetején lyukat vágott, hogy teletűzhesse madártollal. Eppen ilyen izléses ruhában járnak az asszonyok is. A mi rajzunk már jobb izlésű indiánus párt tüntet fel.

*

Gyors építés. Chicagóban (ejtsd: Csikágo) néhány évvel ezelőtt egyetlen nap alatt építettek föl egy 3000 ember számára való templomot. Péntek éjjel kezdtek hozzá a munkához és vasárnap reggel már fölszentelték. A padlózat nem volt ugyan még benne teljesen készen. Forgáccsal pótolták. De a fűtő-készüléket és a villamos világítást már használni lehetett.

INDIÁNUSOK.

F. L. L. V.

EGY KIS NYUL TÖRTÉNETE.

A KIS nyul, melyről mesélünk, a Pali nyulaeskája.

A nagybácsi hozta neki a vásárból. Fehér szőrből volt és fényes üveg-szemekéje volt.

Pali mindjárt azt mondta rá:

— Kár, hogy nem igazi nyulaeska. Nem tud szaladni se!

— Dehogy kár, felelte a nagybácsi. Ha igazi nyulaeska volna, akkor a szakácsné paprikást főzne belőle.

Hiába pártfogolta a bácsi a nyulaeskát. A nyulaeska estére már abba a nagy ládába került, ahol Palinak megunt játék-szerei hevertek halomban.

A nyulaeska, mikor körülnézett, meglehetősen vegyes társaságot talált a ládában.

Volt ott egy ólom-huszár, ám a huszárnak mind a két lába hiányzott.

A nyulaeska mindjárt megkérdezte:

— A háboruban vesztette el lábát huszár bácsi?

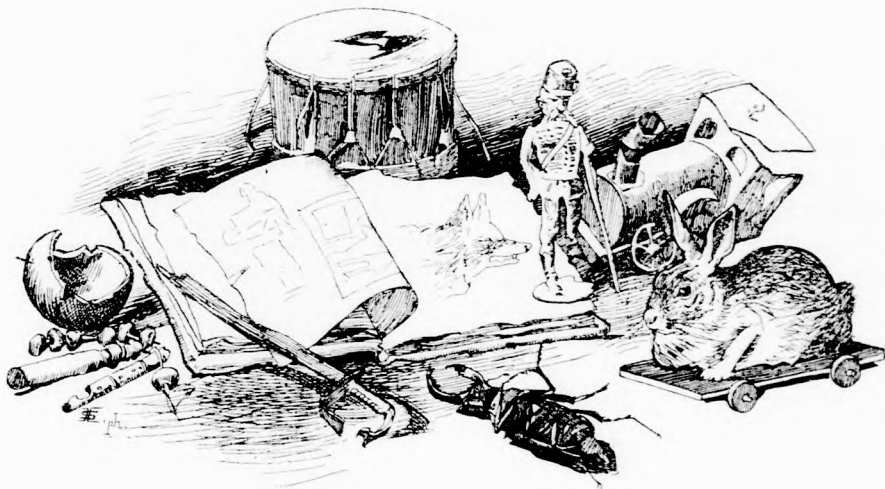
A huszár megpödörte a bajszát:

— Nem, felelé; a Pali törte le.

Egy összetépett képes könyvben csupa vadállatok voltak. Ott vicсорitotta fogát a róka is. A nyulaeska mindjárt megijedt tőle. Az ólom-huszár a bajszát pödörte.

— Ne féljen, nyul urfi, nem harap az a róka. Csak föstve van.

A láda fenekén egy nagy szarvas-bogarat talált a nyulaeska. A szarvas-bogár-

A LÁDA FENEKÉN EGY SZARVAS-BOGARAT TALÁLT A NYULACSKA.

nak be volt horpadva a dereka. Nyögött, mikor a nyulaeskát meglátta.

— Jöjjön csak, kedves komám, mondta, fordítson a másik oldalamra. Már nagyon fáj a derekam.

A nyulaeska szívesen volt szolgálatára a szarvas-bogárnak. Az öreg szarvas-bogár aztán beszédbe ereszkedett vele.

— Maga is idekerült, komám; pedig, amint látom, nincs eltörve egyik lába se!

— Megint a Pali... Pedig még csak ma kerültem ki a játék-kereskedő boltjából.

A vén szarvas-bogár bólongatott.

— Hej, velem is az történt! A henczegő ólom-huszárral is az történt... nyugalomba küldték. Itt maradhatunk egész életünkre a sötét ládában, senki sem törődik többé velünk.

A kis nyulaeska elszomorodott:

— Én pedig szeretnék ugrálni, mulatni, szaladgálni!

— Itt ugyan nem nagyon ugrálhat, felelt epésen a vén szarvas-bogár.

Ott busultak a megunt játékok a skatulyában. Örökös sötétség borult rájuk, senkinek sem jutottak eszébe, hogy ők is a világon vannak.

A kis nyulacska hamar megunta ezt az állapotot.

Egy este, mikor már a vén szarvasbogár elaludt, az ólom huszár is felhagyott bajusza pödörgetésével s szépen kimászott a nagy katulyából.

Végig-mászott a szobán, egyszerre ott állott a Pali ágya előtt. Pali csendesen aludt kis zöld-hálós ágyában.

— Kedves Palikám, mondta a nyulacska, eressz el engem vándorolni. Meguntam már az örökös rabságot.

Olyan szépen kérte a nyulacska Palit, hogy az megengedte neki, hogy elmehessen. A nyulacska most már nem sokat gondolkozott. Ill a berek, nádak, erek!... egyszerre kiszökött a házból. Vidáman ugrálva szaladt az utcákon. Már leereszkedett a sötétség. Emberek nem jártak. A nyulacska futott sebesen.

Tán még most is futna, ha egyszer csak el nem csipi az öreg bakter.

— Hohó! mondta a vén éjjeli őr. Hová, hová nyulacska?

— Megyek vándorolni, felelt a nyulacska.

— Dehogy mégy, dehogy mégy, mondá a bakter bácsi. Viszlek haza. Van nekem otthon egy kis beteg fiam, majd lesz az annak a játékszere.

Vitte haza a bakter bácsi a nyulacska. A beteg kis fiu úgy megörült a kis fehér nyulnak, hogy egyszeriben egészséges lett. A nyulacska is boldog volt. A kis fiu mindig játszott vele, soha sem unta meg.

Ez a nyulacska története.

Krudy Gyula.

VIRÁGOK A TÖRTÉNET MEZEJÉRŐL.

A királyné szava.

1873 őszén a gödöllei kastélyban tartózkodott a királyi család. November ha-

vában Ráday Pál grófot, gödöllei szolgabíró is meghívták az egyik királyi ebédre. O felsege szárnysegéde folyton borral ki-nálgatta Rádayt. A király is észre vette ezt és így szólt:

— Igyék gróf ur, hisz *egy pohár bor a hazáért meg nem árt.*

Ráday meglepetve nyult a pohárhoz, mert a király Vörösmarty »Fóti dal«-ának két sorát idézte.

— Felséges uram, engedje meg, hogy a költő szavát én is tovább fűzhessem. *A legelső magyar ember a király!* Eljen a király!

Már üriteni akarták a poharat, midőn hirtelen Erzsébet királyné is megszólalt:

— Hadd folytassam én is a költővel: *Addig éljen, míg a honnak él!*

*

Ritka nagylelkűség.

Midőn Galiczin orosz herceg 1702-ben vakmerő bátorsággal megostromolta Schlus-selburgot, az erős svéd várat, Péter czár annyira megörült, hogy így szólt:

— Kérj tőlem bár mit és én megadom neked!

Galiczin erre azt kérte, hogy kegyelmezzen meg egy régi ellenségének és verseny-társának, akit a czár megfosztott tábornoki rangjától és köz-katonává fokozott le.

Ez a ritka önzetlenség és nagylelkűség még a nagyszerű győzelemnél is jobban lepte meg a hatalmas czárt és valóban nagyobb dicsőségére is vált a hercegnek, mint rendkívüli bátorsága és hősiessége.

Kronikás.

AZ ISKOLÁBÓL

Tanító: No Jancsi, mondd meg nekem, hány kutyád lesz, ha tőlem kapsz hármát és a Pistától kettőt?

Jancsi: Hat!

Tanító: Látod, látod, nem gondolkozol Jancsi! Hát mennyi kettő meg három?

Jancsi: Öt!

Tanító: No látod! Hát hány kutyád lesz?

Jancsi: Hat!

Tanító: Hat? Hiszen az előbb mondtad, hogy kettő meg három öt, hogy lesz hát hat kutyád?

Jancsi: Mert egy már van otthon.

FEJTÖRŐ.

Szó-rejtvény.

A legszentebb jel az első.
 A második drága nekünk.
 Isten után, anyánk mellett
 A legtöbb jót tette velünk.
 Az egész is kedves rokon.
 Másodiknál távolabbi:
 Tőle fiam, hogy ha jó vagy,
 Ajándékot fogsz tán kapni.

Kép-rejtvény.

Pótló rejtványek.

— ár	— agy
— kár	— kar
— ék	— ár
— ál	— árva
— rés	— vas
— ál	— ár
— kar	— kos
	— ok

A pótló betűkből két királyunk neve derül ki.

Betű-rejtvény.

Kocka-rejtvény.

M	M	M	M	= éjjeli nyugvás
O	O	O	Ó	= női név
I	I	I	R	= hegy csucsa
R	L	L	A	= becéző női név

Tréfás számtani feladványok.

1.
 Hogyan vehetsz el kilenczből oly módon
 egyet, hogy tíz maradjon?

2.
 Két apa és két fiu három almán osztozko-
 dott, még pedig úgy, hogy mindegyik egy
 egész almát kapott. Hogyan történhetett ez?

Vonal-rejtvény.

Huzzatok ehhez a három vonalhoz még hármat,
 úgy, hogy összesen tíz legyen.

Kör-vejtvény.

Természetráji feladat.

Első része madár, második része növény és
 az egész szintén növény.

Azok közt, kik legalább két rejtvényt fejtenek meg, 4 korona áru könyvet sorsolunk ki; azok közt, akik legalább hármat, 10 korona áru könyvet; és azok közt, akik legalább a rejtvények felét fejtik meg, 15 korona áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjul.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 25-ik számában közölt koczka-rejtvény megfejtése:

K	A	S	A
Á	S	Ó	
S	Ó		
A			

Helyesen fejtették meg: Pollák Kata, Sándor Kató, Kertész Hona, Nagy Etelka, és Tibor, Fellegi Vilmos, Bakó Ilonka, Mentovich Anna és Ella, Péterfy Vilma, Tichtl Márta, Kövesi Pali és Elek, Gervay Lilike, Radó István, Ranschburg Pál, Weil Iluska, Jurenák Gizzi, Szemző István, Herzfeld testvérek, Bayer Anti, Szabó Károly és Erzs, Mellinger László, Geréb Lajos, Borhy Margit, Kuthy Béla, Luczenbacher János, Szende Laci, Szerbák Irénke, Préger Aurél, Palánszky Ilonka, Kárpáti Zoltán, Arva Erzsike, Haitsch Emmike és Ella, Poór Erna (A te irásod? F. b.) Vajda Valér, Bibel Liska, Gerber Erzs, Klára, és Magda, Fábrián Ilonka, Milutinovits Corinna, Kállay Helén, Pap Irmuska és Zsiga, Mérey Dalma, Csascher Máriska, g. Hunyady Ferencz, Szinyei-Merse Jenő, ifj. Schiller Miklós, Bleuer Bandi.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Arva Erzsike Kassán*, kinek a jutalom könyvet, »(Mesék és Regék.« Gyermekek számára írta *Vilma* néni. Két színes képpel és több szöveg-rajzzal, díszes kötésben,) a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXIII. köt. 24-ik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: Várady József, Jakabfi Andor és Pista, Beke Bertó és Gyula, Sommer József, Fischer Fülöp Steiner Imre, Bónyi Adorján, Péterfi Vilma, Kövesi Pali és Elek, Ranschburg Pál, Weil Iluska, Vajda Valér, Feilitzsch Cecile, Naschitz György, Szinyei-Merse Jenő.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten

Mivel bár a javulás útján, de még ágyban fekvő beteg vagyok s lesznek tán még egy darabig: mindazokat a szeretett híveimet, akik már ebben a számban vártak leveleikre és küldeményeikre választ, egy heti türelemre kérem. F. b.

Csekeő Imre, Kertész Hona, Dobay Kornél. A legnagyobb szeretettel fogadlak titeket is a *Kis Lap* zászlója alá. — Gervay Lilike. Hánynak hánykor üzentem már meg, hogy ha kinek neve a megfejtők sorában nem jelent meg, annak levelét nem is kaptam, ami bizony így ünnepek táján sürűbben fordul elő. — Pollak Kata. A *Forgó bácsi* 10 parancsolatait ha olvastad volna, nem hozzám fordultál volna ügyeddel, hanem a kiadó-hivatalhoz. — Több levedről a jövő számban.

Harangi Klárka 3 K. — Schwarz Emmy 5 K. — Gerber Erzs, Klári és Magda 5 K. — Kádár Ilonka 2 K. 30 f. — Strasser testv. 2 K. az »Ingyen tej« javára. — Ingyen kenyérré és ingyen szénre Strasser testv. 4 K.

Az Eg áldása legyen a kegyes adakozókon!
F. b.

Társ-szerkesztő ROBOZ ANDOR.